GAZETA KRAKOWSKA

Nro. 90.

W Srodę Dnia 9 Listopada 1808.

Z Wiednia d. 2. Listopada.

Znany z patryotyzmu swego Hrabia Samuel Beleznay, który d. 18 Października offiarował naypierwszy 10,000 zł. ryń. na założenie woyskowey akademii w Węgrzech, a zatem wskrzesił tę myśl i do powyższey summy dodał ieszcze 4000 zł. ryń. złożył oprocz tego zaraz w gotowych pieniądzach następuiące znaczne summy, iako to: na umorzenie kraiowych długow 4000, dla Węgierskiego narodowego muzeum 2000, dla utrzymywania Węgierskiego teatru w Peście 2000, dla ukończenia kommitackiego gmachu w Peście 2000, a dla Weteranow Węgierskich 2000 zł. ryń.

Dalszy ciąg składek na założenie woyskowey akademii w Węgrzech.

J. Królewicowska Mość Xżę Albert Sasko-Cieszyński, Jenerał feldmarszałek, kawaler orderow złotego Runa i W. krzyża S. Szczepana 30,000 zł. ryn; Hrabia Alexander Csaki i iego brat 3000; Jan Kowats, guwerner mł. dy h Hr. Antoniego i Mikołaia Palfy 1000; Hrabia Antoni Cziraki, administrator Granerskiego kom. 4000; Baron Win. Luffert 2000; Hrabia Ant. Apponyi w imieniu towarzystwa żeglugi Węgierskiey 12,000; Hrabia Władysław Kollonics, arcybiskup Kolocsy 19,000; Baron Emeryk Perenyi, biskup Batski, zaraz 500, a co rok po 100; Hrabia Jan Batthyany 4000; Hrabia Józef Apponyi 3000; Hrabia Mikołay Batthyany, który iuż 5000 złożył, powtornie offiarował 5000; z strony Pest-Pilisch i Szolterskiego kommitatu, iako to: Jerzy Leczkiewics, Kr. radca i wicegespan 200; Hrabia Samuel Beleznay powtornie 4000; Piotr Waida, prefekt młodego Hrabiego Beleznay 200; Karol Maitheny, kilku kommitatow asessor 1000; Baronowie Alexander i Karol Podmenicki 1500; Michał Gosstony, sędzia w imieniu braci 1000; Katedra Waitzen 3000; Jan Szabo sędzia 1000; Jerzy Kowacs, sędzia 500; Mat. Stettner, fis-off. 100; Alexy Legraty, fis-off. 100; Szczepan Tallyen, assessor 1000; Mikołay Kaitar, pleban Grosskcsarski 1000 zł. ryń.

C. K. gubernium niższey Austryi nadało pod d. 8 Paźdź. Matematycznemu instrumenciście, Hermanowi Neuhaus fabryczny przywiley.

Z Peterzburga d. 8. Października.

Dzisieysza gazeta dworska mieści w dodatku następuiące z Finlandyi doniesienia:

Zaczepne poruszenia woysk naszych poszły iak naylepiey: wszystkie usiłowania nieprzyiaciela wtargnienia i wysadzenia woysk wewnątrz kraiu zostały zniszczone; wszędzie zwycięzki oręż J. Imp. Mci odparł i pobił nieprzyiaciela i ścigał go nawet do Carleby, gdzie dnia 21 Września przybyła głowna kwatera.

Korpus Jenerała porucznika Kameńskiego podzielony był na 3 oddziały, to iest: Pułkownika Właslow, Jenerała majora Kosakowskiego i na głowny korpus, który dzielił się znowu na trzy oddziały, z których dowodził pierwszym Jenerał major Demidow, drugim Jenerał major Uszakow, a 3cim Jenerał major Jankowicz. Nieprzyiaciel zgromadził wszystkie swoie siły przy Lilkiro. Woyska nasze postępuiąc naprzod zastały wszędzie popalone mosty. D. 31 o godzinie 5 przybyły pod Lilkiro i znaywiększem zadziwieniem zastały to mieysce, które dla swych batteryy, szańcow, &c. mogło się długo bronić, od nieprzyiaciela opuszczone. O tatnie Szwedzkie woyska dwiema tylko godzinami przed nadeyściem naszych wyszły z Lilkiro.

D. 1 Września przednia straż Pułkownika Kulnew, wsparta od Jen. Demidow, uderzyła na nieprzyiaciela w wąwozach Wasy, wyparła go z wszystkich okopow po długim z dział ogniu i ścigała szybkim krokiem aż pod Orowais.

Jen. porocznik Rajewski i Jenerał Jankowicz, którzy d. 7 przeciw Wasa postąpili, zaięli to miasto bez żadnego odporu. Dwieście ludzi nieprzyiacielskiey piechoty, którzy podług zapewnienia mieszkańcow, wysiedli na ląd, dla oddania Feldmarszałkowi Klingspor Królewskich rozkazow, uciekli nazad na okręty. Zdobyliśmy w Wasa: 1072 pudow mąki żytney, 50 pudow ięczmienney 1002 pudow żyta, 3077 pudow sucharow, 14 czetwertow ięczmienia, 37 beczek warzywa i 7 pudow mięsa. W lazarecie zastaliśmy 60 chorych żołnierzy i 6 officerow. Dowiedziano się tu, że Feldmarszałek Klingspor uchodzi z całą swoią siłą do Ny-Carleby. W Wasa nie pozostał się żaden z cywilnych urzędnikow, wszystkich zabrali z sobą Szwedzi.

D. 2 Września po godzinie 6 z rana udały się woyska głownego korpusu naprzod ku Orowais. Przednia straż Pułkownika Kulnew uszedłszy dwie wiorsty, natrafiła na nieprzyiaciela i odparła go; lecz pogoniwszy go cokolwiek, miała doczynienia z znaczną kolomną. Walka z przednią strażą stała się wkrótce powszechną; nieprzyiaciel bił się z tak wielką zaciętością, iż przednia straż nie potrafiła go odeprzeć. Przybył iey zatem na pomoc Jenerał Demidow i z większą częścią swego oddziału uderzył na nieprzyiaciela. Do południa nie przeważała się walka na żadną stronę; lecz około godziny 1szey, dostawszy nieprzyiaciel posiłkow, obrocił swoy attak przeciw prawemu naszemu skrzydłu, dla ściągnienia tam większey części naszego woyska, a tym czasem wysadził z statkow w zatoce będących woyska na ląd, dla oskrzydlenia lewego naszego skrzydła, i rzucił się razem z głowną siłą na nasz środek. Tu zaczęła się krwawa i uporczywa bitwa, i około godziny 4tey zostalismy do pierwszego naszeego stanowiska odpartemi. Jenerał Kameński posłał nam ieszcze oddział Jenerała Uszakow w posiłku, który wsparł oba nasze skrzydła. Szwedzi stanęli w swem stanowisku, które sprawiedliwie sądząc, nie było do przezwyciężenia. Na prawem iego boku znaydowała się skała, obok którey szła wężykowata droga, przez którą nam iść wypadało. Lewy bok znaydował się w lesie za rzeką, przed którą było bagno,

i był ſuż szańcami, iuż batteryami zasłoniony, a przed środkiem był gęſty las wycięty i drzewem na rozległey równinie zawalony, którą na około krzyżowe wyſtrzały ſtrychowały. Druga, którą szliśmy przeciw owey kolomnie, ciągnęła ſię przez wąwozy, obok których znaydowały ſię skały, na których ſtali nieprzyiacielscy ſtrzelcy, i bagniska. Szwedzi mieli w tey rozprawie większą część swego woyska i 20 dział. Król przyrzekł im medale i inne wielkie nadgrody, ieżeli zwyciężą, oprocz tego doſtali potroyne porcye gorzałki. Lecz pomimo wzbudzonego przez te obietnice zapału i zapalczywego odporu, odwaga i nieuſtraszonność zwycięzkich J. Imp. Mci woysk przemogła wszyſtkie przeszkody, które im natura i sztuka wyſtawiła; nieprzyiaciel był w wszyſtkich mieyscach pobity i w nieładzie w późną iuż noc do Orowais odparty. Jenerał Kameński rozkazał zgromadzic ſię korpusowi w Orowais, skąd przednia ſtraż ścigała ieszcze nieprzyiaciela, o 4 wiorſty, ale dla zniszczonych moſtow zatrzymac ſię muſiała. Pamiętna ta bitwa zaczęła ſię o godzinie 7 z rana i trwała aż do 11 w wieczor. Mamy około 700 ludzi ranionych, a około 400 poległo na placu. Pomiędzy pierwszemi znaydnią ſię Majorowie Baron Dibicz i Kymlann, a pomiędzy oſtatniemi Kapitanowie Wereszczagin i Uszakow. Nieprzyiacielska ſtrata ieſt nadzwyczay wielka. W niewolą zabraliśmy ranionego majora, 2 officerow, z których ieden zaraz umarł i przeszło 200 żołnierzy. Cała ſtrata Szwedzka wynosi do 2000 ludzi; samych officerow rachuią zabitych i ranionych przeszło 56; między innemi ieſt raniony Jenerał Vegesack, który w początkach potyczki wszyſtkiemi woyskami dowodził, a dawniey przy Kourtana Jenerał Adlerkreuz, &c.

D. 4 Września o godzinie 11 w wieczor zaięła przednia ſtraż Pułkownika Kulnew Ny-Carleby.

D. 6 Września rozkazał Jenerał porucznik Xżę Bagration uderzyc na nieprzyiacielskie woyska, które wylądowały przy kościele Lokulax i coraz bardziey ſię pomnażały, tudzież dla wsparcia ich wyſiadły ieszcze woyska przy Helsing, w celu udania ſię do Wemo. Szwedzi pod dowodztwem Jenerała Lintenhausen i Naczelnika brygady Heiderſtiern mieli przy tym kościele znaczny korpus woyska i kupę uzbroionych chłopow. Potyczka zaczęła ſię o godzinie 5 z rana i trwała aż do 2giey po południu tuż przy kościele. Po żywey obronie zoſtał nieprzyiaciel pobity, utracił wiele ludzi i był o 2 wiorſt aż do wsi Werampa ścigany, gdzie uciekł na ſtatki. Zabraliśmy w niewolą iednego officera, iednego chirurga i 40 żołnierzy.

Kontraadmirał Mäſsojedow uderzył tegoż dnia z wiosłową flotylą na nieprzyiaciela, który ſtał przy wyspie Palwa w liczbie 50 ſtatſtatkow. Po 4 godzinney potyczce zoſtał nieprzyiaciel pobity i przeszło o 6 wiorſt ścigany. Mgła nie dozwoliła ścigać daley nieprzyiaciela. Strata nasza w zabitych i ranionych wynosi do 100 ludzi i kilka łodzi mamy uszkodzonych.

D. 7 Września zaięte zoſtało Jakobſtadt.

D. 10 o godzinie 7 w wieczor weszły nakoniec woyska z korpusu Jenerała Kameńskiego po niewielkiey utarczce do Gamle-Carleby. Szwedzi spalili wszyſtkie moſty. Tak więc od potyczki przy Kourtana aż do zaięcia Gamle Carleby, to ieſt w przeciągu 20 dni, prawie cała gubernia Wasy podbitą nazad pod berło Nayiaśnieyszego Imperatora zoſtała, a woysko Feldmarszałka Klingsporr, które oprocz zbroynych chłopow, 16,000 ludzi li-

szyło, zostało do 9000 zmnieyszone. Przez zajęcie Gamle-Carleby dopełniony został plan lewego skrzydła woyska J. Imp. Mci i okazaliśmy światu, iż odwaga i waleczność wszystkie przezwyciężą zawady, iże z natury mocne mieysca, których Szwedzi wszędzie z przemagaiącą siłą bronili, przez zręczne i nagłe poruszenia zostały zdobyte.

Pod d. 18 nadeszły doniesienia od Jenerała porucznika Tuczkowa i Jenerała adjutanta Xcia Dołgorukow, że ten złączył się z powierzonym iego rozkazom korpusem przy Taiwola z korpusem Tuczkowa, przez co przymuszony nieprzyiaciel został do opuszczenia swoiego mocnego stanowiska.

Od granic Hiszpańskich d. 11. Października.

Naynowsze doniesienia z Hiszpanii potwierdzaią, że w Madrycie utworzona została środkowa junta, i że taż na wiadomość, iż znaczne woyska przeciw Hiszpanii idą, postanowiła podwoić swoie uzbroiania. Liczbę wezwanego pod broń przez juntę ludu podaią do 800,000, z którym iak sobie powstańcy pochlebiaią, ma się 80,000 Anglikow złączyć. W Katalonii zaszło kilka potyczek z przeplatanym szczęściem; powstańcy pomnażaią się tam codziennie, ale Jenerał Duhesme przez otrzymane posiłki dosyć iest mocny dla utrzymania Barcelony.

Anglicy uważaią woynę w Hiszpanii iako prawdziwą krucyatę. Rozchodzą się bowiem pogłoski, iż nietylko korpus Portugalczykow zamierza z Brazylii, ale nawet 80,000 Maurow konnych z Afryki dla wsparcia Hiszpanow sprowadzą. Sami zaś oni li znaczną liczbę woyska wysadzić do Katalonii i Walencyi.

Z politycznego kalendarzyka Hiszpańskiego na rok 1808 wyczytuiemy, iż Jenerałowie Castanhios, Palafox, la Cuesta, Carvallon, de Negretta i Morla byli aktualnemi jenerałami porucznikami w Hiszpańskim woysku, i że Castanhos dowodził obozem na przeciwko Gibraltaru. Don Wentura Caro znayduie się w liczbie jenerał: kapit now, a Teodor Reding w liczbie feldmarszałkow. Reding tego, który był rządcą Malagi, nie należy mieszać z pułkownikami 2 i 3go regimentu, z których pierwszy nazywa się Don Carlos Reding, a drugi Nazario Reding.

Gazeta z Wittoria pod d. 4 Października zawiera rozkaz tamteyszego alkady, mocą którego wszyscy znayduiący się w mieście obcy ludzie, nie należący do woyska, ani do Królewskiego dworu maią bydź w przeciągu 24 godzin prezydentowi miasta podanami, i że maią się starać o kartkę bezpieczeństwa, inaczey będą iako szpiegowie uważanemi.

Taż gazeta pod d. 5 Października donosi: — " Dnia wczorayszego była rewiia wszystkich korpusow gwardyi Cesarskiey znayduiących się w naszem mieście. Nie można sobie wystawić w świetnieyszym stanie woyska: nic nie wyrowna woyskowey postawie piechoty, piękności jazdy i wielości należących do artyleryi koni i mułow. Po rewii przeciągnęła iedna dywizya z korpusu Marszałka Ney przez nasze miasto. „

Dokończenie Angielskich rapportow względem zdarzeń w Andaluzyi.

Jenerał Dupont wyraża daley w liście swoim do Xcia Rovigo (Jen. Sawary.) Proszę JWPana, abyś się także zastanowił, iż trzymamy iuż miesiąc Anduxar osadzony, iż iego okolice są przez łotrow spustoszone, i że nie wiele z nich mieć możemy żywności. Jużbyśmy iey nawet nie mieli, gdyby żołnierze niebyli codziennie wychodzili na żęcie żyta i upieczenia z niego chleba. Teraz atoli, gdy żołnierz ustawicznie stać musi pod bronią

nie podobna uciekać się do tego środka. Domyślisz się JW. Panie, iak woysko niecierpliwie czeka, żeby mogło znowu zaczepnie działać, i to oczekiwanie wydaie mu się bardzo długie. Proszę JW. Pana, żebyś zapewnił Nayiaśnieyszego Cesarza, iż żołnierze pałaią gorliwością w iego służbie. Dzień wczoraysay ożywił ecokolwiek ich zaufanie. Wszystko nas przymusza do stoczenia niezadługo stanowiącey potyczki, i t. d.

List Jenerała Dupont do Jenerała Bobilliard pod d. 16 Lipca.

Doniosłem Ci, Kochany Jenerale, wypadki wczorayszey rozprawy. Zostaliśmy panami wszystkich stanowisk; lecz dziś oczekuiemy z strony nieprzyiaciela nowego attaku Dzień ten iest rocznicą zwycięztwa przy Tolosa nad Maurami; Hiszpanie z religiynego przesądu nadaią tey rocznicy wielkie znaczenie. Pisałem naczelnemu jenerałowi, iż wypada nam opuścić stanowisko, w którym nie znayduiemy pożywienia. Będąc żołnierz cały dzień pod bronią, nie może żąć żyta i piec z niego chleba iak dawniey, bo chłopi opuścili swoie chaty i żniwa. Żądam iak nayprędzey posiłkow, i potrzeba przysłać cały korpus nie poiedyncze dywizye. Proszę, abyś utrzymywał pomiędzy nami kommunikacyą, żeby Jenerał Gobert mogł się zemną złączyć. Jeżeli ścierpiemy, iż nieprzyiaciel utrzymywać się będzie na południu w ćwartem polu, tedy wszystkie prowincye i liniiowe woyska przyłączą się do strony buntowników. Stanowiąca bitwa w Andaluzyi przyłoży się wiele do podbicia całey Hiszpanii. Przyślij mi iak nayprędzey lekarstw i bandażow, gdyż nieprzyiaciel zabrał nam w gorach lazaret i wszystkie idące z Toledo wozy, i t. d.

Z Neapolu d. 5. Października.

Wyspa Capri, która leży na przeciwko miasta Neapolu, i z którey Anglicy od 2 lat, iak ią opanowali, wiele pobierali żywności, attakowaną teraz i zdobytą zostałą przez woyska Francuzkie i Neapolitańskie. Uzbroiona od przybycia Króla dywizya okrętow popłynęła w nocy z 3 na 4ty b. m. z Neapolu z 2000 woyska, pod dowodztwem Jenerała Lamarque, naczelnika głownego sztabu. O godzinie 8 z rana przypuściła z wszystkich stron do wyspy attak, a o godzinie 5 w wieczor wysiadły tam woyska. Angielskie batterye zabierane były iedna po drugiey i od dzisieyszego rana iesteśmy panami całey wyspy. Zabraliśmy w rożnych potyczkach 900 jeńcow, którzy iuż znayduią się w Neapolu. Angielski dowodzca trzyma się ieszcze w iedney twierdzy; lecz iest dzielnie attakowany i co chwila oczekuiemy doniesienia, że się poddał.

Z Paryża d. 20. Października.

Wczorayszey nocy przybył Nayiaśnieyszy Cesarz do St. Cloud. Nayiaśnieysza Cesarzowa powrociła onegday z Malmaison do St. Cloud.

Minister sekretarz stanu powrocił wczoray do Paryża.

Dzisieyszy Publicysta wyraża: "Domyślamy się, że los Hanau i innych Xęstw Niemieckich, które ieszcze w ręku Francuzkich zostaią, w krotce rozstrzygniony zostanie."

Prywatny list z Erfurtu donosi, że Nayiaśnieyszy Cesarz Napoleon darował piękney bardzo roboty dziwierowaną fasyą Nayiaśnieyszemu Królowi Saskiemu.

Z posągami z pałacu Borghesow w Rzymie przysłany tu także został posąg Matki Nayiaśnieyszego Cesarza, zrobiony przez sławnego Canowa, który postawiony iest na sali posągow.

Doświadczano niedawno szczególnieysze-

go sposobu leczenia boleści reumatyzmu na iedney kobiecie we wsi Comolo w Apeninie. Wsadzono kobietę w gorący piec po chlebie, i spodziewano, się, że ostrość czyniąca boleść rozwolni się i wyydzie przez wapory. Tymczasem razem z ostrością wyszła z kobiety dusza; w kwadrans wydobyto ią nieżywą.

Wczoray odprawiła się rada ministrow w St. Cloud, na którey J. C. K. Mość zasiadał. Przed rozpoczęciem rady dawał Cesarz audyencye senatowi, radzie stanu i innem władzom.

Marszałkowie Soult i Lannes przybyli do Paryża.

Pierwsza dywizya przybyłego z Portugalii woyska, uda się przez Bordeaux do Hiszpanii.

Wyrokiem pod d. 21 Września nakazał Cesarz, aby dowodzcy wszystkich Francuzkich eskadr, woiennych i korsarskich okrętów ścigali i chwytali Hiszpańskie okręty, które nie są opatrzone papierami prawey władzy.

Marszałek Lefebvre, Xżę Gdański, iadąc do Hiszpanii, przybył d. 10 b. m. do Bordeaux, gdzie był świetnie przyięty, rownie iak przechodzące woyska, którem wystawiono wspaniałą bramę tryumfalną.

Z Londynu d. 3. Października.

Pomiędzy osadami Angielskiemi w zachodnich Indyach i Hiszpańskiemi posiadłościami w Mexyku i w południowey Ameryce prowadzony teraz iest wolny handel.

Miasto Londyn podało Królowi prozbę, aby kazał ściśle dochodzić postępowania tych wszystkich, którzy podpisali umowę z Francuzami w Lizbonie.

Powstańcy Sewilscy nakazali konfiskatę wszelkiey własności Duńskiey i aresztowanie będących w Hiszpanii Duńczykow.

Podług dzieła Podpułkownika Thellung o sile morskiey Anglii, nie miała Anglia w roku 1774 iak 1412 admirałow, wiceadmirałow, kapitanow, komandorow i porucznikow, a w roku 1808 liczy ich 4260. Teraznieysza siła Hiszpańska składać się ma z 42 liniiowych okrętow, 30 fregat, 20 korwet, 4 szebek, 15 bombówych statkow, 40 brygow, 4 pocztowych i 63 mnieyszych woiennych statkow. Przed bitwą pod Trafalgar miała Hiszpania 67 liniiowych okrętow, 44 fregat, &c. W roku 1806 miała Anglia 210 liniiowych okrętow (oprocz woiennych okrętow o 50 działach) i 219 fregat. Wszystkie inne mocarstwa morskie maią wraz z północną Ameryką 278 liniiowych okrętow i 281 fregat, to iest niemal tyle co sama Anglia. Siła morska Anglii pomnożyła się później istotnie 14 liniiowemi okrętami i 19 fregatami Duńskiemi; względnie przez nieszkodzenie iey Portugalskiey floty z 15 liniio: okrętow i 18 fregat złożoney, przez zrobienie nieczynnemi 42 liniio: okrętow 44 fregat Hiszpańskich, przez zniszczenie 18 liniiowych okrętow i 15 fregat Duńskich, przez wzięcie w depozyt 9 liniiowych okrętow i 1 fregaty Rossyyskich i przez zamknięcie 18 liniiowych Rossyyskich okrętow i 12 fregat w Tryeście i Baltisch-Port. Zatem istotny stosunek Angielskiey siły morskiey w r. 1808 do siły morskiey wszystkich Europeyskich mocarstw iest, iak 224 liniiowych okrętow i 238 fregat, do 264 liniiowych okretow i 262 fregat. Względny zaś stosunek Angielskiey siły morskiey do wszystkich Europeyskich mocarstw, iak 326 liniiowych okrętow i 328 fregat, do 176 liniiowych okrętow i 191 fregat. Dodawszy do tego Szwedzką siłę, liczącą oprocz podbrzeżney floty, 26 liniiowych okrętow i 13 fregat, która w teraźnieyszey woynie z Anglią działa, tedy okaże się isto-

tna i względna przewaga Angielskiey siły morskiey do wszystkich Europeyskich mocarstw, iak 352 liniiowych okrętow i 241 fregat, do 150 liniiowych okrętow i 180 fregat. Autor opisu siły morskiey Anglii dodaie uwagę, że Angielskie floty iednego tylko skinienia słuchaią i do iednego celu dążą; inne przeciwnie niezgodne w zamiarach, częstokroć dopomagaią widokom Anglii, przeto powiedzieć można, że przewaga Anglii na morzu iest rzeczywistą. — Przy wybuchnieniu teraźnieyszey Rossyysko-Duńskiey woyny przeciw Szwecyi wystawiła Rossya 60 liniiowych okrętow, 64 Fregat i 360 podbrzeżnych statkow, a Dania 18 liniiowych okrętow i 15 fregat. Szwecya nie miała przeciw tak wielkiey sile tylko 26 liniiowych okrętow, 13 fregat i 300 podbrzeżnych statkow. Lecz dotąd zmnieyszyła się obu powyższych mocarstw siła w teraźnieyszey przeciw Szwecyi woynie istotnie i względnie iak następuie: Rossyi przez zaprowadzenie do Anglii do zachowania i przez nieczynność będących w Tryeście, 28 okrętow i 26 fregat; Danii przez zdobycie 18 liniiowych okrętow i 15 fregat. Zatem Rossya i Dania maią teraz przeciw 26 Szwedzkim liniiowym okrętom, 13 fregatom i 300 podbrzeżnym statkom, iak 32 liniiowych okrętow, 38 fregat i 360 podbrzeżnych statkow. Dodać tu ieszcze potrzeba, iż kilka Rossyyskich liniiowych okrętow i fregat znayduią się na czarnem i Kaspiyskim morzu, a zatem nie mogą szkodzić Szwedzkim okrętom. Nadto działa razem z Szwedzkiemi kilka liniiowych okrętow Angielskich i fregat, co nadaie Szwedzkiey sile morskiey na północnem i Baltyckim morzu zupełną przewagę.

Gdy teraz wszystkich zwrocona iest uwaga na nowe propozycye pokoiu, które uczynione bydź miały z strony stałego lądu Anglii, nie od rzeczy więc będzie opisać tu krotko charakter P. Canning, ktory znayduie się na czele wydziału spraw zagranicznych ministerium Angielskiego. — "Pan Canning posiada stałą wolą, a nawet powiedzieć można, wiele uporu. Nieugięty iak Katon, przybrał sobie nawet za maxymę: " iż lepiey błądzić z Katonem, niżeli stosować się do świata.„ W sposobie myślenia i czynności naśladuie Pitta i pała niewygasłą nienawiścią przeciw Francyi. Wszedł rownie wcześnie do dyplomatycznego zawodu, iak do parlamentu. Lord Grenwill, minister spraw zagranicznych i nieubłagany nieprzyiaciel Francyi, wezwał Canninga w roku 1793 do swey kancelaryi. Tu był Canning tem, czem od dawna iego przełożony Grenwill, Pitta narzędziem i ślepo do niego przywiązanym. Od niego nauczył się uważać rewolucyą Francuzką, iako przyczynę wydarcia Anglii, iak niegdyś Kartaginie, panowania nad światem; nauczył się daley pod iego przewodztwem tak dobrze systematu subsidyow, że sam nawet mistrz często go się radził. Canning oswoiwszy się z taiemnicami gabinetu, nie był obcym w polityce parlamentu. Nauczył się i wykonywał trudną sztukę, pozyskania zaufania ludu, bez narażenia się ministrom. W pierwszey zaraz parlamentowey mowie 1794 w czasie spor w względem traktatu między Angliią i Sardyniią, przepowiadał woynę, ponieważ to było życzeniem narodu. Gdy Wilberforce powstał przeciw handlowi niewolnikami, nazwał także Canning ten handel niesłusznym, barbarzyńskim i przeciwnym polityce, i przypodobał się przez to partyi, która przypisywała sobie prawo sprzyiania ludzkości. Nie był on w prawdzie tak iak Fox godłem pospolstwa, ale w krotce stał się stronnikiem przewodzących w narodzie, ponfałym ministrow, ich podporą

w parlamencie i ulubieńcem John Bulla, ile razy nie litościwie powstawał przeciw Francyi i pierwszemu na ów czas konsulowi. Gdy Pitt złożył urząd ministra 1801 roku, oddalił się także Canning z wydziału spraw zagranicznych, gdyż podług zdania iego pokoy z Francyą był samoboystwem dla W. Brytanii. Lecz gdy zręcznieyszy mąż odebrał z słabych rąk Addingtona ster rządu, był Canning naypierwszym, który wszedł do ministerium. Z śmiercią Pitta zniknął znowu iego wpływ i znaczenie. Partya Foxa weszła w tryumfie do ministerium; lecz w krotce upadła z powodu bilu względem katolikow Irlandzkich, i ucz ń Pitta, Jerzy Canning, pułkownik ochotnikow w Sommersethouse objął urząd ministra spraw zagranicznych. W towarzyskim pożyciu iest Canning przyiemnym, dowcipnym i przyiacielskim; w dochodzeniu zaś swoich celow niezmordowanym i nieużywaiącym podstępu w przeszkodach. Zona iego iest corką Jenerała Skott, za którą wziął znaczny maiątek; sam z siebie nie iest bogatym. Pochodzi z znakomitey familii Irlandzkiey i rodził się w roku 1770. „

Z Jena d. 16. Października.

Pleban Katolicki i professor w głowney naszey szkole, X. Henry, który udał się był do Erfurtu, powrocił tu nazad i przywiozł wyrok Cesarski, mocą którego dał J. C. K. M. miastu 300 000 frankow, dla wybudowania spalonych domow, wynadgrodzenia sierot i wdow zabitych lub pokaleczonych w czasie rabunku ludzi, &c. J. C. K. Mość dał oprocz tego szkole głowney państwo Blankenhain, czyniące 30,000 talarow rocznego dochodu, 24,000 frankow na wystawienie kościoła katolickiego i plebanii, zapewnił 3000 frankow dochodu na utrzymywanie plebana i kościoła. Krzyż legii honorowey otrzymali X. Henry, Prezydent miasta V gel i Professor Stark, który oprocz tego ma zapewniony z Cesarskiego skarbu pensyą 2000 fr. X. Henry został nadto kanonikiem i professorem w Erfurcie.

Z Berlina d. 12. Października.

Wiele doniesień zapowiadaią także odeyście korpusu Marszałka Davout, który około 25 Października ma Szląsk opuścić. Dodaią nawet, że d. 1 Listopada ta prowincya ma bydź przez Francuzkich kommissarzow Pruskim oddana; dochody należą do Króla Pruskiego od podpisu umowy w Paryżu. W Erfurcie miała bydź zawarta dodatkowa umowa, przez którą wszystkie dotychczasowe trudności uprzątnione zostały. Względem przeznaczenia korpusu Soulta ieszcze nic pewnego nie wiemy.

Z Augszburga d. 19. Października.

Nayiaśnieyszy Król Bawarski, powrociwszy wczoray przed południem szczęśliwie z Erfurtu do Monachium, wydał roskaz, aby stoiące obozami przy Platling, Augsburgu i Fürt 3 korpusy rozeszły się na dawne stanowiska i wolno żołnierzom iak dawniey dawać urlopy.

Z Rouen d. 12. Października.

Jenerał Vathier, dowodzący w Rouen, odebrał rozkaz od ministra woiennego, ażeby nie pozwalał oddalać się żadnemu będącemu tam pod strażą Anglikowi, chociażby nawet w handlowych interessach, bez pozwolenia ministra.

Z Florencyi d. 3. Października.

Stosownie do wyroku junty jeneralney, wszystkie monety Francuzkie i Włoskie z obliczem Cesarza maią bieg w Xięstwie Toskańskim. Od 1go Stycznia roku przyszłego nie będzie wolno w całey Toskanii inaczey rachować tylko na franki.

DODATEK

DO № 90

GAZETY KRAKOWSKIEY

W Srodę Dnia 9 Listopada 1808.

Od brzegow Menu d. 24. Października.

Publiczne pisma mowią, iż przy wsi Ottstedt przy Erfurcie, gdzie zobaczyli się naypierwey oba Cesarze, ma bydź wystawiony pomnik.

Xżę Prymas wyiedzie w krotce z Frankfu tu do Ratysbony.

Mowią, iż wszyscy Francuzcy Marszałkowie, wyiąwszy Xcia Ponte-Corvo i Xcia Auerstädt (Marszałka Davout) odebrali rozkaz udania się do Hiszpanii. O łatni otrzymał dowodztwo nad wszystkiemi w Niemczech pozostałemi woyskami.

Rossyyski Minister, Hrabia Romanzow, iedzie do Paryża, dla oczekiwania tam zapewne odpowiedzi Angielskiego ministerium. Propozycye, iak się teraz dowiaduiemy, posłane dopiero zostały d. 14 Października przed samem wyiazdem obu Cesarzow przez dwoch gońcow, gdyż w wieczor d. 13 ukończone dopiero były.

Podarunki, które od obu Nayiaśnieyszych Cesarzow w Erfurcie rozdane zostały, są prawdziwie Cesarskie. Tabakiera, którą kupiec Thron, iako dowodzca honorowey straży, od Cesarza Napoleona otrzymał, warta 2000 talarow. Kupiec Triebel, w którego domu stał Imperator Alexander, otrzymał od niego brylantowy pierścień w wartości 1000 talarow, i 50 luidorow na naprawienie poczynionych w iego domu odmian; iego siostra Pani Wolf 100 czer. zł. Każdy właściciel domu, w którym stały osoby z orszaku J. Imp. Mci, dostał 50 czer. zł. Officerowie Cesarsko-Francuzkiey gwardyi dostali złote tabakiery i pierścienie. Sądzić stąd można o wielości Imperatorskich podarunkow, gdy na iednego lokaia przypadło 80 czer. zł. Rossyysko-Imperatorski W. Marszałek Tolstoy otrzymał od Cesarza Napoleona w podarunku obicia roboty Gobelina, którymi przyozdobione były Cesarskie pokoie w Erfurcie.

Korpus Marszałka Soult ma także pod Manheimem przeprawić się za Ren.

Z Rzymu donoszą, iż zapieczętowane zostały archiwum i pisma Kardynała sekretarza stanu, przeciw czemu nowa nastąpiła protestacya.

Wyrachowano, iż każdy dzień w czasie woysk przechodu kosztował miasto Paryż 22,000, a ogółem, oprocz złotey korony, 200,000 frankow.

Następczyna Badeńska powrociła iuż z Erfurtu do Manheimu.

Z Londynu d. 6. Października.

(Przez Francyą.)

Amerykańskim okrętom pozwolono z Angielskiey strony zawiiać z towarami Amerykańskiemi bez żadney przeszkody do portow Hiszpańskich i Portugalskich i na powrot brać tamteysze płody. Anglicy pozwolili także Amerykańskim okrętom, które przed wybuchnieniem woyny między Hiszpańskiemi patryotami i Francuzami do Hiszpanii zawinęły, wolno odpłynąć i brać tamteysze płody, byleby prosto do Ameryki popłynęły. Lecz przy teraźnieyszem embargo w Ameryce nie moż a wcale myślec aby handlę między Ameryką, Hiszpanijią i Portugaliią szedł pomyślnie.

Rozchodzi się pogłoska, że Angielski poseł w Sztokolmie, P. Thornton jest odwołany.

Z Neapolu d. 7. Października.

W ostatnią niedzielę odprawił Nayiaśnieyszy Król nasz rewiją nad tuteyszą załogą. O godzinie 1 po południu wystąpiły woyska na roskoszną przechadzkę Chiaja; o godzinie 3 wyiechał Król z pałacu, w towarzystwie Marszałka Perignon, W. koniuszego i adjutantow. J. K. Mość przebiegał na koniu wszystkie szeregi, zatrzymywał się u każdego korpusu i wypytywał nayuprzeymiey każdego żołnierza o wszystko, potem kazał woyskom czynic obroty i był z ich szykowności kontent, co kilka razy powtorzył.

Nayiaśnieysza Królowa znaydowała się przed kilku dniami pierwszy raz na teatrze S. Karola, który był pięknie oświecony. Zaledwo weszła do loży, gdy spuścił się przez zręczny mechanizm z góry gieniusz i oddał Królewey hymn, który zaśpiewany zaraz został.

Po długim spoczynku Wezuwiusz zaczęna znowu wyrzucać ogień.

CENA ZBOŻ

Na targu w Krakowie d. 8 i 9 Listopada 1808.

Korzec Pszenicy	zł. pol.	56	do	64.
— Zyta		40	—	46.
— Jęczmienia		32	—	36.
— Owsa		22	—	24.
— Grochu		38	—	44
— Kaszy isglaney		56	—	67.

W Wiedniu d. 2 Listopada.

Meca wynosząca pół korca naszego

— Pszenicy	zł. pol.	30	do	40.
— Zyta		21	—	30.
— Jęczmienia		19	—	25.
— Owsa		17	—	21.

DONIESIENIA.

W Krakowie w Księgarni Gröblowskiey, na rok następuiący 1809 wyszedł świeżo z pod prassy Kalendarzyk kieszonkowey, dwunastoma dokładnie illuminowanemi modami, oraz wyborem przyiemnych wierszem i prozą myśli przyozdobiony, edycyi na pięknym papierze. Mody w tymże Kalendarzyku umieszczone iako z naynowszego żurnału powzięte, służyć będą piękney płci za wzor do toalety. Cena takowego iest: W tekturkę oprawny ryń. 2 — w półskurek złocone brzegi ryń. 2 kr. 30. — W skorę lub atłas z zwierciadłem ryń. 3.

W Krakowie w kamienicy pod Nrem 15tym w rynku narożney Sienney ulicy stoiącey, znayduią się iescze stare wina Węgierskie między któremi są i piołunkowe w beczkach, antałach i butelkach po zmarłym JP. Jozefie Bartsch pozostałe, które tam za pomierną cenę każdego czasu nabyć można.

Z strony C. K. Galicyyskiego kraiowego Gubernium, rozpisuie się dla osadzenia w mieście Sokalu urzędu Burmistrza z pensyą roczną 500 zł. ryń. przyłączonego konkurs do 28 Listopada b. r. z tym dodatkiem: że ci którzy urzędu tego życzą sobie dostąpić, proźby swoie dekretami obieralności z obydwoch linii, tudzież zaświadczeniami moralności opatrzone, jeszcze przed upłynieniem rzeczonego terminu, do Zolkiewskiego K. Cyrkularnego Urzędu podać powinni. W Lwowie d. 14 Października 1808.

Z strony Magistratu C. K. Głównego Miasta Krakowa niniejszym się podaie do wiadomości, że na dniu 24 Listopada r. b. przed południem o godzinie 9 licytacya na zadzierżawienia Blechow mieyskich w ratuszu odprawiać się będzie, warunki zaś pod czas licytacyi albo u Konsyliarza P. Fiala mogą bydź przeyrzane. W Krakowie d. 24 Paździer. 1808.

Gollmayer.

Gross Sekr.

Przez Juryzdykcyą Dominikalną Wodzisławską, w Cyrkule Krakowskim, Dystrykcie Zarnowieckim wszystkim do powszechney wiadomości podaie się: iż na instancyą starozakonnego Benjamina Wolfa Rosenthal prawem przekonywaiącego dom murowany w miasteczku Wodzisławiu na ulicy Zarnowiecki pod Nrm 16 stoiący, wraz z wszelkiemi zabudowaniami oraz gorzelnią przy tymże domie znaydniąca się summę zł. ryń. 861 urzędownie oszacowany, prawem przekonanego starozakonnego Majora Raszki własno dziedziczny, przez publiczną licytacyą na satysfakcyą summy 200 dukatow czyli 900 zł. ryń. prowizyi i kosztow prawnych wyrokiem swey Juryzdykcyi d. 8 Lutego 1808 roku zapadłym, a przez Wysoki C. K. Trybunał Krakowski potwierdzonym przysądzoney, więcey daiącemu za gotowe pieniądze sprzedanym bedzie. Zyczący sobie nabycia tego domu maią się w Juryzdykcyi Dominikalney na terminach 1szym dnia 24 Listo: r. b. a w czasie braku kupicieli, 2gim dnia 20 Grudnia r. b. 3 im wreszcie terminie z umnieyszeniem nawet ceny szacunku dnia 10 Stycznia 1809 roku zawsze z rana o godzinie 9tey wstawić się i kwotą zadatkową na Vadium zł. ryń. 86 zaopatrzyć. — Protokoł oszacowania tey realności oraz inne kondycye, pod któremi ta sprzedarz nastąpi, w kancelaryi Juryzdykcyi przeyrzeć sobie wolno. — Wreszcie wszyscy wierzyciele prawo i pretensyą iakąkolwiek rzetelną do domu powyższy rzeczonego maiący i roszczący sobie uwiadomiaią się, aby wcześnie z takowemi zgłosili się i one udowodnili, inaczey sami sobie za winę przypiszą, gdy na tych upadną. Tak bowiem prawa i ustawy nayważsze wskazuią. — Dan w Juryzdykcyi Dominikalney Wodzisławskiey d. 15 Października 1808 roku.

Jgnacy Helmann Sędzia.

C. K. kraiowe Gubernium Królestw Galicyi i Lodomeryi niniejszem obwieszcza: Ponieważ Xiądz Augustyn de Lomkau z Cyrkularnego miasta Złoczowa emigrował, a przebywanie onegoż wcale iest niewiadome, przeto wzywa się stosownie do Cyrkularza ddto 15 Czerwca 1798 §. I. niniejszym Edyktem publicznie do powrotu lub usprawiedliwienia swoiego oddalenia z tą pogróżką, że po czasu tego upłynieniu, podług przepisu prawa z niem się postąpi. Dan w Lwowie dnia 7 miesiące Października 1808.

C. K. kraiowe Gubernium królestw Galicyi i Lodomeryi niniejszym obwieszcza: ponieważ Dzick Iwaszczuk, Symko Iwaszczuk i Kytyk Doleyczuk, poddani z włości Barytow w Złoczowskim Cyrkule leżącey, emigrowali, a przebywanie onychże zupełnie iest niewiadome, przeto ciż stosownie do Cyrkularza z dnia 15 Czerwca 1798 roku § I. niniejszym Eddyktem publicznie do powrotu lub usprawiedliwienia swoiego oddalenia w przeciagu czterech miesięcy z tym ipowołuią się zagrożeniem, że po czasu tego upłynieniu, podług przepisu prawa z niemi się postąpi. Dan w Lwowie dnia 24 miesiąca Sierpnia 1808 roku.

Cyrkularz, od C. K. Galicyyskiego Gubernium kraiowego.

Gościniec między stacyami pocztowemi Bielsko i Kenty, za iednę i pół pocztę ogłasza się.

Gościniec między stacyami pocztowemi Bielsko i Kenty, 10380 sążni, czyli 2 1/2 mili i 380 sążni długi, i dla niektórych spadzistych gór, nieiakie wstrzymywanie i mocnieysze nwcczenie koni pocztowych i pocztowych rekwizytow sprawniący; iednakowoż dotąd za poiedynczą tylko pocztę rachowany, z rzeczonego względu, Naywyższym kamery nadworney dekretem, d. 18 Sierpnia b. r. za iedną i pół pocztę ogłoszonym został. A zatym podług tego ogłoszenia na tymże gościncu pocztowym, opłata iazdy za prywatne i aerarialne iezdzenia, od pierwszego Listopada 1808 zacząwszy, za iednę i pół poczty odbieraną będzie.

W Lwowie dnia 24 Września 1808

Christyan Hrabia de Wurmser. Guber. Wiceprezes.

Jozef Baron de Riedheim. Guber. Radca.

Przez Juryzdykcyą Dominikalną Wodzisławską w Cyrkule Krakowskim, dystrykcie Żarnowieckim wszystkim do powszechney wiadomoś i podaie się: iż na instancyą JPana Kajetana Rzecaniewskiego iako JPana Woyciecha Cichońskiego pra-em przekonywaiącego cessyonaryusza dom murowany w miasteczku Wodzisławiu w ulicy Jędrzeiowskiey n r. żnie pod Nrm 165 stoiący wraz z wszelkiemi zabudowaniami za summę zł. ryń 616 kr. 30 urzędownie oszacowany przekonanego Jakoba Rayzmana własno dziedziczny, przez publiczną licytacyą na satysfakcyą kwoty zł. pol. 500 w monecie srebrney Courant, prowizyi i wydatków prawnych wyrokiem swey Juryzdykcyi d. 6 Lutego r. b. zapadłym, a przez Wysoki C. K. Trybunał potwierdzonym, prz, sądzoney więcey daiącemu za gotowe pieniądze sprzedanym będzie. Życzący sobie nabycia tego domu maią się w Juryzdykcyi Dominikalney na terminach 1szym dnia 29 Listopada, a w czasie braku kupiciela 2gim dnia 22 Grudnia r. b. 3cim wreszcie terminie z umnieyszeniem nawet ceny szacunku dnia 12 Stycznia 1809 zawsze z rana o godzinie 9tey wstawić się i kwotą zadatkową na Vadium zł. ryń 66 zaopatrzyć. Protokoł oszacowania tey realności, oraz inne kondycye, pod któremi ta sprzedarz nastąpi, w kancellaryi Juryzdykcyi przeyrzeć sobie wolno. — Wreszcie wszyscy wierzyciele prawo i pretensyą iakąkolwiek rzetelną do domu powyżey rzeczonego maiący i roszczący sobie uwiadomiaią się, aby zawcześnie z takowemi zgłosili się i one udowodnili, inaczey sami sobie za winę przypiszą, gdy na tych upadną. Tak bowiem prawa i ustawy nayważnieysze wskazuią.

Dan w Juryzdykcyi Dominikalney Wodzisławskiey d. 20 Października 1808

Jgnacy Helmann Sędzia.

Z strony C. K. Sądow Szlacheckich Krakowskich Galicyi Zachodniey nieprzytomnych, i z mieysca pomieszkania niezniaomych sukcessorow niegdyś Xiędza Macieia Ząbeckiego, to iest Macieia Tydeka, i Łucyą de Tydek Schulzową ninieyszym Edyktem cytuie się, żeby końcem obięcia sukcessyi po rzeczonym Xiędzu Ząbeckim dnia 1go Lipca 1797 roku zmarłym pozostałey, w przeciągu iednego roku i 6 tygodni tym pewniey zgłosili się, ile że w przeciwnym razie postępuiąc podług prawa w § 625 części II. praw cywilnych sukcessya ta z dziedzicami zgłoszonemi pertraktowana, i tym, którym prawo naywięcey sprzyia, wydana będzie. W Krakowie d. 5 Lipca 1808.

Jozef de Nikorowicz.

Kannamiller.

Scherauz.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Krakowskich Galicyi Zachod.

Jędrzejowicz.

Cyrkularz od C. K. Galicyyskiego Gubernium kraiowego.

Podwyższenie Tranzyto i Essito cła od surowey bawełny i przędzy bawełnianey.

W teraźnieyszych nadzwyczaynych stosunkach handlu, J. C. K. Mość dekretem nadwornym d. to 29 Września b. r. postanowił, aby włożone konsumo cło na wszelkie gatunki bawełny surowey, i bawełnianą przędzę lub motki takowey nieodmienne zostawało — zacząwszy iednak od dnia ninieyszego obwieszczenia, Tranzyto i Essito cło, od każdego centnara surowey bawełny wszelkiego gatunku, i od każdego centnara bawełnianey przędzy farbowaney lub niefarbowaney po 5 ryń. w monecie konwencyonalney stosownie do ulgi w obwieszczonym powszechnie ddto 11 Sierpnia r. t. nadwornym dekrecie ustanowioney opłacane, i od celnych urzędow pobierane bydź ma. Ile zaś przez Tryest przychodząca bawełna ułaskawienia celnego używa, przeto przy ścisłym zachowaniu będących w tey mierze przepisow Tranzyto cło za wprowadzoney przez Tryest bawełny i przędzy od centnara po 2 ryń. 30 kr. w monecie konwencyonalney stanowi się. W Lwowie d. 14 Października 1808.

Chrystyan Hrabia de Wurmser, Guber. Wiceprezes.

Jozef Baron de Riedheim Guber. Radca.

C. K. kraiowe Gubernium królestw Galicyi i Lodomeryi niniey szym wiadomo czyni: ponieważ kupiec Schaumburg Silbernagel z prowincyonalnego i cyrkularnego miasta Krakowa, roku przeszłego emigrował, a przebywanie onego wcale iest niewiadome; przeto tenże stosownie do Cyrkularza ddto 15 Czerwca 1798 § I. ninieyszym Edyktem publicznie do powrotu lub usprawiedliwienia swoiego oddalenia w przeciągu czterech miesięcy z tą i st wezwany pogróżką, że po czasu tego upłynieniu, podług przepisu prawa z nim się postąpi.

Dan w Lwowie dnia 30 miesiąca Września 1808 roku.